

BOTTNARYDS KYRKA

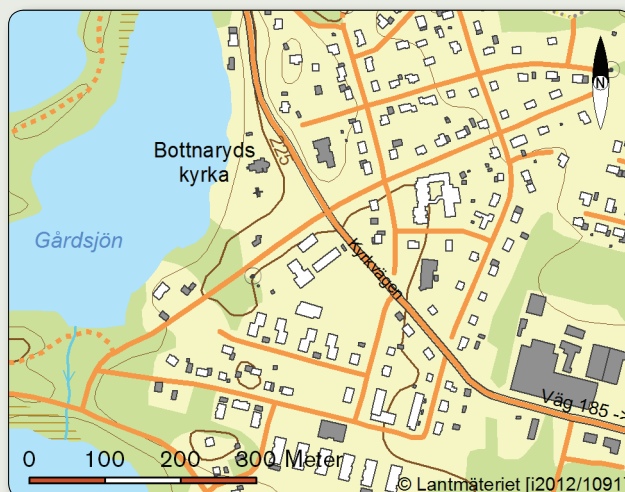
Bottnaryds kyrka ligger vackert intill Gårdsjön med kyrkogården ner mot stranden. Kyrkan byggdes direkt efter att den medeltida kyrkan revs 1666 och på ungefär samma plats som den medeltida föregångaren. Kyrkan uppfördes av timmer med en korsform. Den murade sakristian från den gamla kyrkan behölls dock. På 1670-talet byggdes det åttkantiga Ribbingska gravkoret vid korets södra sida.

Kyrkan är dekorerad med omfattande vägg- och takmålningar. De påkostade målningarna utfördes av kyrkomålaren Anders Falck från Ulricehamn åren 1693–1695. Den södra väggen innehåller bilder ur Gamla Testamentet och den norra visar scener från Nya Testamentet. I taket syns Yttersta domen. Kyrkans gamla sakristia från medeltiden, låg invid den norra sidan av kyrkan. Sakristian revs vid en stor renovering under åren 1886–1890 och ersattes med en ny på samma plats.

År 2012 utförde Jönköpings läns museum en arkeologisk undersökning i området direkt väster om kyrkan, där en utbyggnad skulle uppföras. Inom 20 m² framkom delar av 25 gravar, alla begravda innan den medeltida kyrkan revs. Den troliga dateringen av dessa gravar sträckte sig från 1400-talet och fram till det att kyrkan revs och den nuvarande träkyrkan började byggas 1666. I sex av gravarna har ett mynt lagts ner, ett så kallat Karonsmynt, placerat i munnen eller vid huvudet. Myntet skulle tjäna antingen som betalning till Sankte Per eller kanske för att förhindra att personen skulle gå igen. De gravlagda var alla vuxna och könsfördelningen var jämn. Tandhälsan tycks ha varit dålig och flera individer visade tecken på kraftiga förslitningsskador och ålderstecken. En kvinna hade en sammanväxt ryggrad, revben och höft vilket säkert orsakat stor smärta. För de efterlevande har det varit viktigt med ett bra liv efter detta, vilket mynten som skulle underlätta övergången till himmelriket visar.

Arkeologer undersöker gravar vid kyrkan. Foto Jönköpings läns museum.

SMULTRONSTÄLLE 17

HITTA HIT

Bottnaryd ligger ca 20 km väster om Jönköping. Tag av från Rv 40 mot norr, skyltat Bottnaryd. Följ därefter lokal skyltning.

Koordinater:

N 6404176 / E 429982
(SWEREF 99 TM) // N 57°
46' 26,99", E 13° 49' 22,13"
(WGS84)

Bottnaryds kyrka vackert belägen vid sjön Gårdsjön. Foto Jönköpings läns museum

JÖNKÖPINGS LÄNS
MUSEUM

036-30 18 00 • www.jkpglm.se

SMULTRONSTÄLLEN

Ute i landskapet finns massor att upptäcka! Länsmuseet presenterar här smakprov på sevärdheter i Jönköpings län med utgångspunkt i kulturmiljöer och kulturarv.

Här finns välkända kulturminnesmärken såsom Habo kyrka och domarringarna i Smålandsstenar, men också mer okända pärlor såsom flottningsslämningarna i Valån och Stengårdshults kyrka. I länet finner vi många spår efter forna tiders människor och verksamheter, allt ifrån slott- och herresäten till övergivna vägbanor och odlingsrösen i skogsmark.

Vår tanke med Smultronställen är att det ska locka till utflykter i kulturlandskapet – där finns vår historia, som tar sig olika uttryck i den fysiska miljön. Det är ett arv värt att uppleva och värna. Under rubriken Smultronställen kommer vi allteftersom fylla på med ännu fler sevärdheter, både för länsbor och långväga besökare. Ju fler som upptäcker dessa pärlor, desto större möjlighet att de bevaras för framtiden.

FAKTA

I Jönköpings län finns över 40 000 registrerade fornlämningar, 87 riksintressanta kulturmiljöer, närmare 130 byggnadsminnen, ungefär 150 kyrkor, 100-talet hembygdsgrändar med samlad äldre bebyggelse, ett stort antal industrihistoriska miljöer samt två kulturreservat. Därtill finns också ett stort antal kulturmiljöer med bevarandevärd bebyggelse. En del av dessa kan man få information om via länsstyrelsens och kommunernas hemsidor. Man kan även hitta beskrivningar via de olika hembygdsföreningarnas respektive sidor.

BRA ATT VETA

Tillgängligheten till de olika smultronställen varierar. En del är välskyltade, enkelt tillgängliga och uppfyller krav på parkeringsplatser etc. Andra kräver mer av besökaren, kanske behöver man gå en längre sträcka för att nå sitt mål, ibland är det snårig skog och väl framme möts man kanske av en trasig skylt (om det ens funnits någon). Platserna bär dock alltid på en spännande och intressant historia.

Notera också att många av de kulturhistoriska byggnaderna är privatägda och endast tillgängliga för exteriör beskådan. Respektera privat tomtmark. Många kyrkor är öppna sommartid. Under andra tider på året brukar man kunna kontakta kyrkvaktmästaren som öppnar upp.

